

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Los von Oesterreich!

(+) Буча, яку розпочали на першій після великодні — засіданню посольської палати всенімецькі вкупі з своїми однодумцями задля промови архикнязя Франца Фердинанда до президії «католицького шкільного товариства» і задля прийняття протекторату над сим товариством, найшла головний відгомін не лише в австрійсько-угорським, але й в заграничній деневникарстві. Ті, що сидять у всенімецькій кузні і їх прислужники явні і закаптурені, роздувають здорово грань, щоби нагрівати залізо і клепати його, поки тепле. Они хопили ся сеї події, щоби покористувати ся нею для своїх протирелігійних, протидержавних і протидинастичних цілей, а головним ковалем в сій кузні, неначе гомерівський кривоногий Гефайст, є Шенерер, лишений шляхотності і палаючий задля того особистою пімстою, зверненою проти габсбурзької династії і проти Австрії. Сій роботі новочасного Гефайста пособляють всенімецькі товариства, основані в Австрії, як Gustav Adolf Verein і т. п. і численні товариства в Німеччині і Прусах, що рух сей протиавстрійський піддержують агітацією, грошми і т. п. А позаяк Прусам не пригідні були би елементи католицької віри, тимто треба було розпочати відому роботу з окликом Los von Rom, щоби можна тим легше перейти під пруску пікельгавбу з окликом Los von Oesterreich!

Зовсім ясна річ, що при таких струях і змаганях в одній частині німецького населення в Австрії слова архикнязя Франца Фердинанда, що рішучо напаяли

змаганя Los von Rom і Los von Oesterreich, упали громом на голову всенімецькі і їх прилужників і з того почала ся буча. Однак на тім она не скінчить ся, що на першій засіданню виправлено галабурду, а тепер заговорено по всіх деневниках. Як ми вже в попередній статі про сю справу висловили, послужить справозданню комісії про заяву архикн. Франца Фердинанда в справі його подружжя новою нагодою, щоби тут на сю тему вести дальшу бучу. Наші сподіваня справджують ся, бо тепер вже звіщають, що між иньшими в сій справі має виголосити соціяліст Пернерс-торфер велику промову, а неперечно найде ся чимало і в таборі всенімецьким і иньших споріднених чимало помічників.

Коли архикнязь прийняв президію «католицького шкільного товариства» і висказав відомі слова, то поступив зовсім конституційно, строго династично і відповідно інтересам вельми значної більшости австрійського населення. Заява архикнязя не була державним актом, а лише впливом його приватних поглядів і особистої ініціативи, усуває ся отже з під всякої конституційної досяглости і одвічальности. Сеж нічого надзвичайного, що в державі де $\frac{2}{3}$ населення належить до католицького ісповідання, член католицької династії приймає протекторат над католицьким товариством і висказує ся проти пропаганди, яка має протикатолицькі, протиавстрійські і протидинастичні цілі. Тимчасом заява архикнязя викликала зовсім иньші вражіння, в яких зовсім не відбила ся конституційна династична і католицька Австрія.

Заяву архикнязя представлено в відомій цілі яко державно-політичну подію, щоби визвати не лише австрійську раду

державну і правительство, але угорський сойм і тамошнє правительство до опору. Вправді др. Кербер в тій хвилі відомою відповідю відняв вістрє сій зброї укованій у всенімецькій кузні, але се не спинить борителів сего табору дальше воювати хочби тупим оружем, хоч они дуже добре знають, що архикнязь є одвічальний лише перед монархом, а не правительством, котре не може мати ніякого впливу на приватні переконаня і вислови членів династії. Ходить однак лише о те, щоби розбуджувати невдоволенє поміж населенєм і лякати его непевною будучнстю Австрії.

З династичного становища річ зовсім зрозуміла, що архикнязь звернув ся проти відомих змагань всенімецькі, але перша N. fr. Presse, що так часто надигає на себе високопатріотичну австрійську маску, виступила, накликаючи до зброї всенімецькі, котрі очевидно дали тут волю своїм думкам і поглядам. До тих прилучили ся соціялісти (а з ними і руский Кос та Брайтер), щоби зазначити свою незломну принципиальність перед світом і все набрало такого вигляду, якби в Австрії монархічний змісл і династична вірність не мали ніякого вже коріння, а всюди був лише республіканський дух.

Здавало-б ся, що в державі, де живе $\frac{2}{3}$ католиків, єствованє і діланє католицького шкільного товариства, щоби плекати релігійно-моральне вихованє молодіжи, повинно вважати ся чимсь зовсім природним, а прийняте протекторату над таким товариством з боку члена католицької династії чимсь зовсім звичайним і легкозрозумілим. Тимчасом проти товариства підноситься буча, якби се було яке товари-

5

Лев Лопатинський.

Перед і за кулісами.

(Оповіданє).

Оба опинили ся в невеличкій комнатці, що виглядала радше на якийсь склад старих річий, як на пресвтерню штуки. Се була мужеска гардероба. Довкола на стінах висіли по жердках всілякі убори: сфрак біля споловілого королівського плаща, козацький контуш біля дравої полотної бурлаки. Ще висіли порозвішувані різні шапки та капелюхи і сиві і чорні і з кутасами козацькі і соболеві з витертим футром з крілика. Актори сиділи на розставлених попід стіни скринях під тими річами довкола стола, що стояв на середині комнати і був так заложений ріжними приборами, що не тільки не могло стояти одно побіч другого, але і одно на другім не мало вже місця. Кождий з акторів мусів примістити там своє зеркальце і фарби, якими малював лице; сі зеркала були поперепо-тикані лампами так, щоби кождий малюючий ся мав достаточнє світла. Тож стіл виглядав мов яка ілюмінована площа, коли на неї з гори дивити ся. Між лампами лежали в дивнім неладі якісь пуделка, бляшані і дерев'яні, штучне волосє до ліплення заросту, частини гардероби і Бог знає що таке, бо все те становило таку

непроглядну масу, що лише вміде око актора могло доглядити там і віднайти якусь означену річ.

Юрчин глянув почерез блєск ілюмінованого стола по акторах. Як они єму здавали ся ре-альними на сцені, так тут мимоволі прошибнуло его учутє, що має до діла з комедиянтами. Такі великі контрасти у зверхнім вигляді що-до лиця, віку і убору, зведені тут в гардеробі без всякої причини і толку, як здавало ся Юрчинови, пригадували живо забави в заведенях для божевільних. Вражівє те збільшав ше гамір і метушня, які тут велись.

За столом звернув на себе увагу Юрчина старший актор, що на сцені представляв батька Комарівної. Він сидів перед зеркалом і завзято поправляв лису перуку, крутив нею нервоно, та живо гестикуючи сам до себе вів розмову:

— Ну, се актриса — говорив зіртований до себе самого — се артистка? Она не варта сцени замітати, не то грати на ній. Тфу на таке гранє, на такий театр, тут чоловік тільки зманірує ся між ними, занапасть себе, змарнує свій талант!

Ніхто не відзивав ся до вередуючого, тільки підсьміхали ся деякі актори та поглядали на старого зпід ока.

Юрчин не знав причини того наріканя, але єму було неприємно, що зараз на вступі мусів бути свідком якоїсь закулісової незгоди, про які чував так багато. Єго вибавив з клопоту адвокат, котрий поздоровив голосно дружину.

— Добрий вечер, панове!

— А, наш меценас — відозвало ся параз кілька голосів, — просимо ближше.

— Дякую. — Стиснув кілька рук і представив Юрчина. — Пан доктор Юрчин з С. Хочє вас забрати до свого місточка на кілька представлєнь.

— Ой, пане меценасе — відповів грубий двірник зі сцени — ми ще тут не маєм де снати. Нині ми приїхали і нині граємо, а мешкань ще не маємо.

— Але іде дуже добре, публіка одушевлена — запевнив скоро адвокат, щоби поправити свою передчасну замітку.

— Має чим одушевляти ся — відозвав ся ревнивний батько з лисою перукою. — Як ще будете нас за таке хвалити, то аж тоді зйде театр на пси.

— О, перепрашаю — перебив двірник — як ви маєте щось зі своєю жінкою, то не накидуйте ся на всіх.

— Моя жінка до нічого, але другі ще гірші від неї — відрізав лисий батько.

— От, говорите — заперечив двірник — хто би вас не знав, то гадав би, що правда.

— Ну, ну, пожалуйте! Най я одвітея не встану — горячив ся батько і встав при тім з куфра — як я не стою за правдою. То най вже циган мене судить, а такої признасть мені слушність. Бо прошу вас, пане меценас...

— Я не циган, не хочу вас судити — старав ся зажартувати адвокат.

